

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Államhivatalban átvéve.
Egy évre 16 kor.
Három évre 48 kor.
Folyóban hához hordva.
Egy évre 20 kor.
Három évre 58 kor.
Postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Három évre 72 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelent minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 197. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 aug. 30.

Románia árulása.

Csak arról tudunk egyelőre, hogy Magyarország és szövetségesei közvéleménye a legnagyobb felháborodással vette a hírt Románia árulásáról. De az bizonyos, hogy ekkora galádságot már most egyértelműleg elítél a semleges közvélemény is és hogy a történelem ezt az árulást mint a legaljasabb cselekmények egyikét fogja megbélyegezni mindenkor.

Magyarország megvetéssel tekint a hitvány árulókra és a legteljesebb elszántsággal veszi fel a küzdelmet az új, egyáltalán nem tulajdonosan nagy ellenséggel.

Volt szövetségeseink — mint **illetékes helyről** értesülünk — minden előzetes tárgyalás és kívánság nélkül követte el ezt a példátlan orvítamadást. Olaszország is áruló lett, de legalább volt benne annyi maradványa a szeméremnek, hogy előzetesen kívánságokat terjesztett elénk, tárgyalásokkal legalább a külszint igyekezett megóvni és az árulandó szövetséggel kötött szerződéseket előbb érvénytelennek jelentette ki. Románia mindezt a formáságot fölöslegesnek tartotta. Ismételjük: **minden előzetes tárgyalás és bármilyen kívánságok közlése nélkül egyszerűen orvult hátba támadott bennünket**, mint egy közönséges balkáni bandita.

A kétéves harcokban megedzett hadsereg önbizalommal veszi fel a ránk kényszerített újabb harcot. A közönség pedig legyen teljesen nyugodt. Románia nem fogja megkapni rablóhadjáratainak óhajtott zsákmányát, Erdélyt. Erdély a mi drága kincsünk, Erdély a magyar

szent koronának nemcsak gyöngye, hanem integráns része, a mely nélkül az a korona is széttörik. Ezt a kincset nem hagyjuk, hazánk megtámadott épségéért mindenre készen állunk, férfias, nyugodt elszánással. **Erdély védelmére** — és ezt vegye tudomásul mindenki

— **minden intézkedés megtörtént** s a magyar állam e magyar vérrrel megszentelt darabjának oltalmára, a nyugalom fenntartására, a lakosság biztonságára minden intézkedést megtettek. Bizalommal és reménységgel tekintünk előre, új győzelmek elé.

A 82. székelyezred védelmezi a székely földet

Keleti harctér. Budapest, augusztus 29. (Hivatalos.) **Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala.** Az Almos dunai monitor Turnu-Szeverinnél tüzeléssel több katonai telepet megsemmisített. Határbiztosító csapatunk a 600 kilométer kiterjedésű magyar-román határhegység összes átjárójánál harcba bocsátkoztak. Az ellenséget mindenütt, ahol zászlóaljainkra akadt, **véres fejjel vertük vissza.** Különösen Orsovától délkeletre, Petrozsénynél, a Vörös Terony-szoros vidékén, a Brassótól délre fekvő magaslatokon, ahol a **bátor 82. számú székely gyalogezred hazai földjét védelmezte** és a gyergyói hegységben. Előretolt osztagainkat csak erős román hadoszlopok nagy kerülésével végrehajtott előnyomulása indíthatta arra, hogy hátrább előkészített, számukra kijelölt állásokba tervszerűen visszavonuljanak.

Bukovinában és a galíciai Kárpátokban nincs nevezetesebb esemény. A Mariampoltól északra lefolyt, a tegnapi jelentésben említett harcokban több mint 100 embert elfogtunk és egy gépfegyvert zsákmányoltunk. Zborchtól délre csapatunk az oroszok közeledési kísérleteit megghiusították.

Hindenburg tábornagy hadseregharcvonala. Felvovnál egy orosz támadás tüzünkben összeomlott. Rudka Szcerviscénél gyalogsági harcok fejlődtek ki.

Égnek a giurgiui petroleumtelepek.

Délkeleti harctér. Budapest, augusztus 29. (Hivatalos.) Dunai hajórajunk Giurgiunál levő kőolajfinomító telepet tüzeléssel felgyújtotta. **Hőfer.**

Románia hadat üzen Bulgáriának.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) **Hágából jelentik:** A londoni **Central News** a következő közleményt hozza: **Diplomáciai körökből értesülünk, hogy Románia a legrövidebb időn belül megüzeni a háborút Bulgáriának.**

Legújabb berendezésű **kolnefestő, vegytisztító és gőzmosógár.** Vállal minden e szakmábavágó munkát elsőrendű kivitelben. Gyors munka pontos kiszolgálás.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Gyári telefonszám 34.

Felvételi üzlet: 14—69.

Szives megbízást kér:

HALTENBERGER VILMOS

Népfelkelésre kötelezettek bemutató szemléje.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 6400—18. 1916. éln. számú közzétételét folytán közzétételük, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyváradi és idegen illetőségű: 1877. évtől 1886. évig született népfelkelésre kötelezettek bemutató szemléje Nagyváradon 1916. évi szeptember hó 15., 16., 18., 19., 20. és 21. napján a következő sorrendben fog megtartatni:

1916. évi szeptember hó 15. én (pénteken) a Nagyváradon tartózkodó és nagyváradi illetőségű 1877., 1876., 1875., 1874., 1873., 1872., 1871. és 1870. évi születésű népfelkelésre kötelezettek;

1916. évi szeptember hó 16. án (szombaton) a Nagyváradon tartózkodó és nagyváradi illetőségű 1869., 1868. és 1867. évi születésű népfelkelésre kötelezettek.

1916. évi szeptember hó 18. án (hétfőn) a Nagyváradon tartózkodó és nagyváradi illetőségű 1866. évi születésű és a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1877., 1876., 1875. és 1874. évi születésű népfelkelésre kötelezettek.

1916. évi szeptember hó 19. én (kedden) a Nagyváradon tartózkodó és idegen illetőségű 1873., 1872., 1871., 1870. és 1869. évi születésű (A. kezdőbetűtől R. kezdőbetűig) népfelkelésre kötelezettek.

1916. évi szeptember hó 20. án (szerdén) a Nagyváradon tartózkodó és idegen illetőségű 1869. évi S. kezdőbetűtől Z. betűig bezárólag, 1868., 1867. és 1866. évi születésű népfelkelésre kötelezettek.

1916. évi szeptember hó 21. én (csütörtökön) az összes eddig elmaradt: a fogházban és intézetekben levő nagyváradi és idegen illetőségű népfelkelésre kötelezettek.

Ennek folytán felhívom a fentírt születési évfolyamokhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek, hogy a meghatározott napokon mindenkor reggel 8 órakor a Lázár Vilmos-utca 3. sz. a. (volt csendőrszkola) sorozó teremben tisztán és rendezett öltözetben jelenjenek meg, annál is inkább, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezettetnek elő, s ezen felül katonai büntető törvényekkel is felelősségre vonatni.

A népfelkelési bemutató szemlén nem tartoznak megjelenni és egyáltalán bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól foglalkozásuk alapján fel vannak mentve:

a) pénzügyi szolgálaton tartósan alkalmazottak,

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben a forgalmi, pálya fenntartási, vontatási műhelyi és szertár szolgálatában, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazottak;

c) a posta és távirat intézetnél tartó alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek.

d) a közsébszolgálat munkás osztághoz tartozók,

e) a hadiszolgálatokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4 § a alapján személyes szolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének feltéve, hogy rendeltetésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutató szemléig vissza nem térnek,

f) a határrendőrségnél állandóan és hivatalosan alkalmazott egyének (a szolgák kivételével),

g) azok a népfelkelésre kötelezett egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig név szerint esetleg felmentve voltak,

h) a bevett és a törvényesen elismert

vallásfelekezettek felszentelt, illetőleg felavatott (tényleg hivatalosan alkalmazott) lelkészei és papi jellegű tanárai.

i) a felhívott születési évfolyamokba tartozó orvosok.

k) a nyugdíjas katonai és honvéd havi-díjazok.

Az a), b), c), d) és f) betűk alatt említett népfelkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatalosan vannak alkalmazva, felelős hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásosztály parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a városi tanács katonai ügyosztályánál a szemléti megjelölésig tartóznak igazolni.

Az e), c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben 1916. évi április hó 15. ike óta vannak alkalmazva és ezen körülmény a fenti bizonyítványban szintén igazoltatik.

A bemutató szemlén való megjelenés alól foglalkozásuk alapján fel vannak mentve:

1. A nyilvánvalóan alkalmatlanok, vagyis azok, akik a következő foglalkozások valamelyikében szenvednek: egyik láb vagy kéz hiánya, mindkét szem vakasága, siketnéma-ság, hülyeség, bíróság kimondott tébolyodottság, örökös vagy gyengeelméjűség;

2. az egyéb elmebeteg;

3. akik annak idején a sorozáskor tör-lendőnek osztályozottak;

4. akik felülvizsgálásuk alkalmával mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak, és ezen körülményt népfelkelési végelbocsátó levéllel vagy népfelkelési mentesítő igazolvánnyal beigazolni tudják, akár élveznek rokkantsági nyugdíjat akár nem;

5. a hadsereg, illetőleg honvédség nyil-vántartásában álló és rokkantsági nyugdíjjal ellátott egyének;

6. akik a háborúban történt megsebesülé-sük folytán felülvizsgálást utján 1916. évi április 1. je után a tényleges szolgálatból elbocsátottak;

A rokkantsági nyugdíjnyújtásba helye-zett csendőrök közül azok, akik felülvizs-gálást utján nem osztályozottak mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak, vala-mint a sebesülési pótdíjjal ellátott összes egyének — kivéve a 6. pont alatt említett egyéneket — a népfelkelési bemutató pót-szemlén megjelenni tartoznak.

Az 1—6 pont alatt említett egyéneknek a népfelkelési bemutató szemlén való meg-jelenésük alól engedélyezett felmentést, a meny-nyiben az az előző szemlén nem igazol-tattak, a pótsemlén igazolni kell.

Az elmebetegsége vonatkozólag a véd-törvény utasítás I. rész 49 §. 7. és 8. pontja alatt foglaltak értelmében kiállított hiteles iratok, amennyiben annak fennállásai a sorozó vagy szemle bizottság eddig ki nem mondott. határozathozatal végett a szemle bizottság elé terjesztendők

Azon népfelkelésre kötelezett, aki a be-hívási parancsnak nem engedelmeskedik, s a bemutató szemlén nem jelenik meg, egy hóapi fogháztól két évig terjedő börtönnel büntettilik.

Nagyvárad, 1916. aug. hó 29.

Elemér Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

* **Háziasszonyok figyelmébe.** A mostani liszt kiadása végett a sütni való kenyeret elfogadom reggel 1/2 9—9-ig és d. u. 1—2 ig, tej s sütés egész nap vasárnap is. Szombaton nincs sütés. 50 fillér darabja. Telefon 1187. Schön Lipót, Mezey Mihály u. 6.

Dr. Molnár Imre lemondása a hegyközség elnökségéről.

Annak idején említettük, hogy Nagyvárad város egyik legkiválóbb, igaz érde-mekben gazdag előkelő polgára dr. Molnár Imre nyug. jogtanár, a polgármesterhez in-tézett levelében úgy törvényhatósági tagsá-gáról, mint egyes szakbizottságokban elfog-lalt tagságáról lemondott.

A város társadalmának ez a köztisztelő és közszeretőben álló jeles férfi, aki egy félszázadon át önzetlen buzgalommal, ügy-szeretettel, igazi áldozatkészséggel dolgozott a köznek, bár minden téren kivette részét a munkából, mégis tevékenységének nagyobb részét a nagyváradi szőlőkultúrának, a nagy-váradi hegynek szentelte.

Az ő ideális lelke mondhatni összenőtt a nagyváradi szőlőhegygyel, s annak felvi-rágzásáért nem kimélt sem költséget, sem fáradságot. Mint egyik legnagyobb szőlő-birtokos, jól ismerte a szőlősgazdák súlyos helyzetét s időt és fáradságot nem ismerte, igyekezett a birtokos társainak helyzetén nem csak tanácsal, de fáradhatlan munká-val, szaktudásával könnyíteni.

Évtizedekkel ezelőtt a szőlőbirtokosok elnökükké választották. Az ő nevéhez fűző-dik az egész országban mintául vett nagy-váradi hegyközség megalakítása, amelynek élén elővülhetetlen érdemeket szerzett.

Felismerve a tömörülésben rejülő erő nagy súlyát és előnyeit, résztvett abban az országos akcióban, amelynek megbecsülhe-tetlen eredményeként megalakult a Szőlősgazdák Országos Szövetkezete.

Ennek kebelében dr. Molnár Imrének újabb és szélesebb kör nyílt a magyar bortermelők és szőlősgazdák érdekeinek elő-mozdítására, tevékenységére. Munkálkodásá-nak becsét, értékét az országos szövetkezet-ben is felismerték és méltányolták, mikor az egyesület alelnökévé választották.

A Nagyváradon tartott szőlősgazdák nagygyűlésén láttuk azt a páratlan agilitást és ügybuzgóságot, amellyel dr. Molnár Imre a szőlősgazdák és a magyar bortermelők ér-dekében sikra szállott.

Ezt az agilitást és ügybuzgóságot láttuk azóta is. Legutóbb fáradságot és anyagi áldozatot nem kimélve buzgólkodott, hogy a szőlősgazdák megkapják a szőlő fenntartásá-hoz szükséges részgálicot. Ezért több ízben a saját költségén járt fent a minisztériumban.

Dr. Molnár Imre, mint értesülünk, a nagyváradi hegyközség vezető tisztjétől is megakar válni s elnöki állásáról lemondott. Az ő távozása a hegyközség éléről pótol-hatlan veszteség lenne s így érthető az a lehangoltság, amellyel a szőlősgazdák a le-mondás hírére fogadták.

A hegyközség választmánya vasárnap ülést tartott, amelyen fájó érzéssel értesültek dr. Molnár Imre lemondásáról s Székely Sán-dor, Lukács Géza és Gyepes Imre választ-mányi tagokat kérték fel, hogy dr. Molnár Imrét lemondásának visszavonására bírják.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb gíbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167—43.

Hindenburg a vezérkar főnöke.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff ügynökség: Ófelsége a császár a mai napon kelt legfelsőbb kabinetrendeletével Falkenhayn gyalogsági tábornokot, a vezérkar főnökét más irányu alkalmaztatása céljából felmentette az állásától. A tábori vezérkar főnökévé ófelsége gróf Benckendorff és von Hindenburg tábornagyot nevezte ki. Ludendorff altábornagyot gyalogsági tábornokká való előléptetése alkalmából I. főhadiszállásmesterré nevezte ki.

Élénkül az olasz front.

Olasz harctér. Budapest, augusztus 29. (Hivatalos.) Az ellenség tevékenysége több arcvonalszakaszon élénkebb lett. A fassani alpokban levő állásaink állandóan erős tűzérési tűz alatt álltak. A Cauriol hasadék és a Cima di Cece elleni támadásokat visszavertük.

A Cauriol eszes hosszas harc után az ellenség birtokába jutott.

A Dolomit-harcvonalon az olaszoknak Ruffredo állásunk ellen több előretörését megghiusítottuk. A Plöcken szakaszon és a tengeremelléki arcvonalon a Col Santo és Nova Vas közt az ellenség gyalogsága több helyen próbálta meg, hogy erős tűzérési támogatással előtörjön. Ezek a kísérletek mindenütt megghiusultak.

Bulgária hadüzenetét mára várják.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) A román főkonzul Bécsbe érkezett. Hetényi Imre dr detektivfőnök 2 detektivvel vigyáz biztonságára.

Berlinben és Bécsben mára várják, hogy Bulgária hadat üzenjen Romániának.

Egy angol segédcirkálót sülyesztettünk el.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) Wolff-ügynökség jelentése: Augusztus 24-én egyik buvár hajónk az északi tenger északi részén el-sülyesztett egy angol segédcirkálót. (Wolff megjegyzés: Alighanem a Duke of Albauj, elsülyesztéséről van szó.)

Oláh megbízhatóság.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A román hadüzenet bécsi román körökben kínos meglepetést keltett. A hadüzenetet a bécsi követség attaséja hozta, s jóllehet ismerte annak tartalmát mindenkinek azt hazudta, hogy Románia semleges marad, sőt, hogy a központi ha-

talmak mellé áll. Maurocordato bécsi román követ nem kérte még ki utlevelét.

A hadüzenet szövegében benne van, hogy Romániának szövetségi szerződése van Magyarországgal-Ausztriával, de Románia nem óhajt tovább szövetségi viszonyban lenni a monarchiával.

A német szövetségstanács a román háborúról.

Berlin, augusztus 29. A szövetségstanács tegnapi ülése, a mely elhatározta a hadüzenetet Románia ellen, alig negyedóráig tartott. A nép valamennyi rétegében egyetértés volt abban a tekintetben, a minek történnie kellett. Az egész nép szilárdan el van határozva, hogy legyűri az új ellenséget is. Németország nem gyűlölte a román népet, de a szövetséges ellen intézett rablótámadást meg kell bosszulni.

Bolgárok a románokkal szemben.

Bukarest, augusztus 29. A jassyi Opinia jelenti, hogy Greceanu Sándor volt igazságügyminiszter, a jassyi Filipescu párt elnöke már csütörtökön, a mikor Bukarestből Jassyba érkezett, közölte párt-híveivel, hogy Romániának a központi hatalmak elleni háborúja bizonyos. A román csapatokat, mondotta Greceanu, már csak husz méternyi távolság választja el a bolgár csapatoktól.

Heves ágyuharc a Somme—Maas területen.

Berlin, aug. 29. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Az arcvonal számos szakaszán az ellenség fokozott tűzérési tevékenysége volt észlelhető.

A Somme és a Maas területén az ágyuharc ismét igen hevessé vált.

A Sommetől északra az angolok Thiepval és Pozières között tetemes erővel megismételték támadásukat, amelyek véresen, megghiusultak. A támadások részben közelharagra vezettek, amelyek Owillerstól északra elkeseredetten tovább folyik. A Delville erdőnél és Guillemontól délkeletre több közigránát támadást vertünk vissza.

A Maastól jobbra a franciák Thiaumont erdő és Fleury közt, valamint az erős hegyességben támadtak. A támadás hullámai a tűzérési, gyalogság és géppuskák tűzében összeomlottak.

Saint-Mihieltől délre és délkeletre gyengébb előretörések eredménytelenek maradtak. Légi harcban leöltünk 3 ellenséges repülőgépet, egyt Arrastól délre, kettőt pedig Bépaumenál, egy negyedik Saint-Quentintól keletre sértetlenül jutott kezedre.

Grosz-román előcsapatok a Kárpátokban.

Keleti harctér.

A helyzet általában változatlan. Egyes helyeken a tüzelés kissé élénkebb volt, a Stochodtól nyugatra Radka Szcervisee mellett gyalogsági harcokra került a sor.

A Dnyesztertől északra orosz támadások elhárítása alkalmával több mint 100 orosz elfogtunk.

A Kárpátokban orosz-román előcsapatokkal összeütközések voltak.

Burchinnál (a Guila-Lipamentén) légi-harcban leszállásra kényszerítettünk egy orosz repülőgépet.

Balkáni harctér.

Nincs ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Fizetési tilalom Romániával szemben.

Tilos a világitási cikkek, petroleum adás-vevése.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Bethmann Hollweg birodalmi kancellár augusztus 28-án a nagyfőhadiszállásra utazott. A kancellár rendelete eltiltja petroleum szabad adás-vevést, világitási cikkek, gyertyák stb. szállítását román megrendelők részére a birodalom területén.

A kancellár az ellenséges államok alátvalói részére való fizetési tilalmat Romániára is kiterjesztette.

* Ezet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta eczetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

Kurlaender Jenő

hadseregszállítási visszaélései.

2 évi 6 havi fegyház a manipulációkért.

A királyi törvényszék gyorsított ügyekben ítélező első tanácsa tegnapi ítéletével fejezte be Kurlaender Jenő nagyváradai kereskedő hadseregszállítási bűnügyét. Az elítélt a kereskedői szokásokon tulmenvő hamisításokért és keverésekért, valamint csalásokért 2 évi és 6 hónapi fegyházra kapott s mert az ügyész felfolyamodott a szabadiábrahelyezést elrendelő határozat ellen, fogva marad ennek elintézéséig.

Az ítéletet Ember Géza elnök hirdeti ki a szokásos figyelmeztetés után.

Az ítélet.

A törvényszék az 1915. évi október 7-től előzetes letartóztatásban levő Kurlaender Jenő kereskedőt az 1915. évi 19. t. o. 10. §-ának 1. bekezdése szerint minősülő hadviselés érdekei ellen elkövetett bűntettben és a 19. §-ba ütköző másod rendű, a hadviselés érdekei ellen elkövetett bűntettben mondotta ki bűnösnek.

Vesztegetés.

Vádlott 1914. évben Menkesch Lipót éllemezési főtisztnek, akinek kötelessége volt a katonai kincstár érdekeire ügyelni, mintegy 1500-1600 korona pénzbeli jutalmat adott a célból, hogy a Wechsler Adolf és Társa cég által küldött meghamisított s meg nem felelő minőségű árukat átvegye.

Vádlott Dénes Lajos szakaszvezetőnek raktárkezelőnek, akinek kötelessége volt az áruk megfelelő voltát ellenőrizni 400-400 korona ajándékot adott hasonló célból. Egyiknek hivatalánál, a másiknak különös megbízatásánál fogva kötelessége volt a hadsereg érdekeire ügyelni s ezeket vádlott kötelességük megszegésére bírta.

Kávélacsonyítás, hamisítások.

Továbbá a vádlott a katonai kincstárral szemben vállalt kötelességét szándékosan nem teljesítette, mert a pörkölés végén átadott kávét rosszabbal kieserélte s meglocsolta, tiszta darált kávéba 50 százalékos pótkávét vegyített, tiszta rózsapaprika helyett merkantil paprikát adott, sáfrány helyett kalendulával kevert paprikát szállított.

2 évi, 6 havi fegyház.

Mindenekért a törvényszék összbüntetésül 2 évi és 6 havi fegyházra mint főbüntetésre és 1000 + 4000 = 5000 korona pénzbüntetésre és 5 évi hivatalvesztésre ítéli; a pénzbüntetés 3 hónapi fegyházat meg nem haladó fegyházbüntetésre változtatható át. A vizsgálati fogságból 10 hónapot kitöltöttnek vesz a bíróság. Az ítéletet a város polgármesterével közli a törvényszék. A letétben levő 30.000 koronát az államkincstár letiltotta, tehát odaátalja.

Beismerések.

Vádlott beismerte, hogy 1000 koronát adott át Menkeschnek, de tagadta, hogy Dé-

nes Lajosnak bármit is adott volna. Menkesch beismerte, hogy egy kuvertben 1500 koronát kapott vádlottól, Kurlaender Jenő könyvei szerint azonban vádlott 1600 koronát adott. Azért adta ezt, hogy Menkesch szerződészegésre bírja s hamisított árukat vétessen át. Dénes Lajos nem ismerte itt be, de a katonai vizsgálóbíró előtt beismerte, hogy 420 koronát készpénzben kapott s ajándékokat: szárdiniát és pisztrángot. Ő azért kapta ezt, hogy kötelességét megszegje. Azt, hogy vádlott bírta rá Menkeschre és Dénesre, hogy ezen ajándékokat fogadják el, nincs beigazolvva, de beigazolódott az, hogy ezek másoktól is fogadtak el ajándékokat.

A rossz portéka.

A meg nem felelő áruk szállítását Zöld József, Goldmann Sámuel, Citrom József, Herskovits Sámuel, Eichhorn Sámuel, Csillag Béla és Tarr Ferenc tanúk igazolták.

A pörkölési szemle és a szakértők megállapították, hogy a pörkölt kávét megvizsgálták, pedig ez tiltva volt, a kávé sulyban gyarapodott s a tulajdolt a maga hasznára fordította. A vizsgált kávé zamataját elvesztette. A kávéhoz 50 százalékos pótkávét kevert, a sáfránynál 18 százalékos volt a paprikát 82 százalékos a kalendula; a fehér bab helyett feketebabot szállított, makaroni helyett olasz makaronit, de ezzel szerződést nem szegett, mert itt kikötés nem volt.

Mivel háború idején követte el e cselekményt s a cselekmény csalás, s mert közhivatalnoknak adott ajándékot, ezért állapították meg bűnösségét.

Mivel büntetlen előéletű s mert a törvény meghozatala előtt követte el tettét, de az áremelkedés is veszteséget okozott neki, ezt enyhítő, másrészt mert durva hamisításokat követett el, ezt súlyosító körülménynek tekintették. A kincstár kárának megállapítása hosszabb időt vett volna igénybe s ezért ezt mellőzte a bíróság.

Semmiségi panaszok.

Dr. Thury Endre ügyész az eltérő minősítés miatt és súlyosítás céljából semmiségi panaszt jelent be.

Medvigy Gábor dr. védő semmiségi panaszt jelent be a bűnösség megállapítása miatt.

A vádlott hozzájárul ehhez.

Szabadiábrahelyezés.

Az ügyész a vizsgálati fogság fenntartását indítványozza.

Medvigy Gábor dr. védő a vádlott szabadonbocsátását kéri. Vádlott egy nagy részvénytársaság igazgatója, amelynek cégfőnöke meghalt. Teljes romlásnak néz eléje, ha vádlott fogva marad. Közérdek követeli egy üzletember szabadonbocsátását.

A törvényszék Kurlaender Jenő szabadiábra helyezését elrendeli.

Vádlott fogva marad.

Thury Endre dr. ügyész felfolyamodást jelent be a végzés ellen.

Elnök kijelenti, hogy a felfolyamodás elintézéséig vádlott fogságban marad.

Az iratokat a Kuriához felterjesztik.

Mangra Vazul metropolita a román hadüzenetről.

Arad, augusztus 29. Mangra Vazul, az új érsek-metropolita tegnap Aradra érkezett és a következő kijelentéseket tette:

— Az én elvem mindig az volt: Előre az egyenes uton. A hátrálást én nem ismerem. Vallottam és vallom, hogy a magyarok és románok egymásra vannak utalva és a közös megértés, kölcsönös bizalom egy szebb jövőnek legerősebb záloga. Románia a monarchiának hadat üzent s mi valamennyien most már ellenségünknek tekintjük Romániát. A magyarországi románok nem akarják magukat sem meghódítani, sem felszabadítani.

— A magyar király jogára alatt élünk, e hazában századokon át s mi a magyar testvérekkel élünk és halunk. Meg vagyok róla győződve, hogy a mai nappal minden más politika megszűnt s nincs e hazában román, a ki a hadüzenet után az összmagyarossággal egynek ne érezze magát. Főcélom természetesen most, a magyar-román háború ideje alatt a kölcsönös bizalom istápolása és fentartása és minden erőmmel rajta leszek, hogy a legesekélyebb félreértés se zavarja meg az összetartást és ne gyengítse meg az ebben rejlő erőt.

Ha esetleg szükség lesz rá, az alapítvány gyanúsítottakat, a kik ártatlanul kerültek kellemetlen helyzetbe, főpásztori feladatomban hiven védelmembe fogom venni, de természetesen átérzővén a helyzet abszolút komolyságát, ez ügyben teendő lépéseimet a legnagyobb alaposítással fogom mérlegelni mindenkor és mindenképp a magyar állam nagy érdekeinek védelmére fogom szem előtt tartani.

Kié lesz a bőr és mennyi az ára?

Jó lesz vigyázni eszmára, cipőre, mert az „altruista alapon létesült bőrközpont még el sem kezdte működését, máris azal fenyeget, hogy kevés lesz a bőr, nem telik belőle eszima akárkinek.

Az árat a kivágásnál tényleg előálló hulladék és a kiszabási munka díjának megfelelő figyelembevételével az alábbiak szerint állapította meg a kereskedelmi miniszter:

1. Szintalp táblákban és szeletekben (stráfok) hulladék nélkül kilogrammonként: a) vache talpbőrből 17 korona; b) cseres, háromszor ültetett és bocskortalpbőrből 18.50 korona.

2. Minta szerint kivágott (kistancolt) egész- és féltalp vagy felsősarok folt szintalpból kilogrammonként: a) vache talpbőrből 18 korona; b) cseres, háromszor ültetett és bocskortalpbőrből 19.50 korona.

3. Sarokbőr és egyéb, minta szerint kivágott talpbőr nyak és hátrészekből vagy más hulladékból kilogrammonként 12.50 korona.

4. Talpbélés minta szerint kivágva (kistancolt) kilogrammonként 19 korona.

Az összes fajtaéknál a bivalybőrből készültékért kilogrammonként 2.50 koronával alacsonyabb ár számítandó.

Magyarok a román hadseregben.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól) A Magyarország munkatársai érdekes beszélgetést folytatott Medgyesy magyar festővel, aki 7 évig élt Bukarestben. Oláhország, mondja, már 14 napja készült ellenünk. Szombaton éjjel Bukarest összes nyilvános helyein lehurgták a redőnyöket, lefüggönyözték a szobák ablakait s a kávéházi üvegablakokat. Pontosán meghatározott időben megjelentek a román népfelkelők az utcákon, s ott gyülekeztek s elindultak állomásaikra.

A Bukaresti Magyar Egyesület állandó permanenciájában volt, konzulátusunk nyugodtan végezte teendőit. Az Adeverul külön kiadása jelentette, hogy a magyarokból toborzott 21. gyalogezred és a 6. vadász-zászlóalj elindult a bolgár frontra. Ugyanakkor a tömeg az utcákon harcias indulókat dalolt s teletorokkal ordította:

- Vesszen Ausztria!
- Vesszen Magyarország!

Egy Hirsch nevű német polgár, aki Bukarestből menekült, beszéli:

— Szombaton éjjel a kávéházi rendes társaságban voltam. Éjfélkor a román tisztek adott jelre felállottak, kardjukat felcsatolták s hirtelen eltávoztak. Az utcákon megszólalt a zene, tömegek lepték el az utcákat, a zene harcias dalokat játszott, a románok inzultáltak az idegeneket. Hirschnek is el kellett válni a társaságtól, mert az utcán rálöttek. Sietve csomagolt, kézi poggyászával s 70.000 koronájával autón Brasóba azokött.

Dr Cziffra Kálmán a Vörös-Kereszt új elnöke.

Az egyesület választmányi ülése.

A Vörös Kereszt egyesület nagyváradi választmánya dr Fráter Imre ügyvezető elnök vezetésével ülést tartott, amelyen jelen voltak özv. Das Echerolles-Krupér Sándorné, Pallay Lajosné, özv. Grunwald Henrikné, özv. Személyi Kálmánné, Buzássy Albertné, Gyöngyössi Istvánné, dr Mihály Lajosné, Lábán Lajos, dr Vuostics Gyula és Gyöngyössi István.

Elnök bejelentette az egyesület általi időközben tett intézkedéseket, a felmerült szükségleteket.

A választmány megbeszélte a Hlatky Endre főispán halálával megüresedett elnöki szék betöltését s elhatározta, hogy dr Cziffra Kálmán főispánt kéri fel a Vörös-Kereszt elnökévé.

Elnök megemlékezvén a püspöki lakban rendezett képműállítás és ünnepély eredményéről, ami elsősorban gróf Erdődy Gyuláné és gróf Széchényi Miklós v. b. t. megyéspüspök érdemei; ennek elismerésül gróf Erdődy Gyuláné és gróf Széchényi Miklós megyéspüspököket az egyesület tiszteletbeli tagjaiul választották.

Ugyanazok elnök indítványára elhatározta a választmány, hogy budapesti mintára hatenként kétszer, előkelő hölgyek el-

lenőrzése mellett, gyűjtőkoszkat járát Nagyvárad utcáin. A pénzzel megváltható adományokat a gyűjtést vezető altiszt nyugtázza. Az adakozók nevei a lapokban közöltetnek.

A közgyűlés napját a lapok után közlik a tagokkal.

Elhatározott még a választmány a katonai szolgálatok gondozása és az elesett hősök emlékének megőrzésére tárgyában.

Végül elhatározta a választmány, hogy 10 biharmegyei hadiárva javára évi 100 korona befizetéssel, Verner Kálmán megyei árvaszéki elnök akciója folytán biztosítást köt.

A nagytözsde betörői kézrekerültek.

Két gyermek négy helyen tört be.

A háboru alatt sok változáson mentünk keresztül minden tekintetben, a viharos idők minden téren éreztették hatásukat, sokat javítottak, de sokat is rontottak. A legnagyobb romlást azonban a gyermeklelkekben tapasztaljuk, a fiatalok bűnösök száma óriási arányban felszökkent a háboru alatt. Ennek oka talán az a szabad élet, amelyhez kellő szülei, különösen apai felügyelet hiányában jutottak. De felsorolhatlan a sok más befolyásoló körülménynek a száma, amely a gyermek lelkeknek erkölcsi tisztaságát befertőzték. Ezek között a legártalmasabb — amint az arra hivatott szakemberek megállapították, a mozi. Rendőri emberek látják ezt a legjobban, mikor a gyermekek által elkövetett kisebb nagyobb bűntényekben felismerik a detektívdramák és más rémdramák megdöbbentő hatását.

A bűnös események szóról szóra utánozzák, amit a mozi vászán látott és züllik lépésről lépésre tovább s csak ritkán találhatunk olyat, aki a bűn szédítő málytsége előtt megtántorodnék.

A nagyváradi rendőrségre nap mint nap fiatalok bűnösöket állítanak elő, mint az előforduló nagyobb lopások és betörések tetteseit. Ligeti, velencei, külvárosi és réti csavargó gyermekek, facér kereskedő tanulók és segédek egész sora kerül a fiatalok bírósága elé.

A napokban megemlékeztünk a különböző betörésekről, amelyeket a város különböző részében elkövettek ismeretlen tettesek. A Rákóczi uti nagytrafikban és az ugyanazok a Rákóczi uti Gál féle cipőkereskedésben az utcára nyíló világító ablakon keresztül hatoltak be ismeretlen tettesek. Szinte hihetetlennek tűnt fel ez a vakmerőség. És ezeket a betöréseket gyermekek követték el. A Nagypiac téri Kurländer és Ullmann üzletben és a Szent László-téri városi liszt-raktárban ugyanezen gyermekek jártak.

A kolozsvári állami javítóintézet két növendéke a napokban megszökött és egyenesen Nagyváradra vett utját. Az egyik már a télen is működött itt s a fiatalokak bírósága internálta a javítóba. Itt aztán a fenti helyeken serba betörték éjszakánként. Azonban rendőrségünk époly ügyes, mint a detektívdramák hősei és a fiatalok bűnösök rövidesen hurokra kerültek. Vass

Albert és Bott György detektívek vasárnap D. Gábert fogták el, Kelemen András detektív pedig a másik és ravaszabb csirkefogót F. Pétert csípték el a Rádey-kertben.

A lopott holmik nagy részt megkerültek, még nem igen adtak tul rajtuk. A nagytrafikból ellopott sok okmánybélyeg mind meg van. Egy részét a Teleky utcán egy pincshelyiségben rejtették el, a másik részét pedig a baromvásártér esdulaházán kifüggesztett tábla alá dugták. Természetesen újra visszakerül a két jómadár a javítóintézetbe.

Mi volt a ferslőgban?

Gyorsított bűnper lopott katona holmik miatt.

Tavaly, a háboru közepén Székelyhídon két katona kopogtatott be Sárándi Imre betonmunkáshoz, aki a Bajor-télen dolgozott. Engedelmet kértek, hogy egy ferslőgot tesznek be a konyhába, s időnkint kivesznek valamit belőle.

Sárándi nem volt otthon, a felesége pedig megengedte:

— Tegyétek be, nekem is van négy testvérem a hároteren, hátha őket is így segíti valaki.

A két katona, Szemesuk Sándor ővezető és Márton Salamon közlegény aztán jöttek mentek, ruhákat vittek, bapokoltak, kivettek a ferslőgből, még az ágyba is raktak holmikot, a padlásra pedig felittek egy 12 kilós talpbőrt.

Mikor aztán a esendőrök jöttek, kiderült, hogy a holmik lopottak voltak s a katonák hordták Sárándiékhoz.

Gyorsított eljárás alá eső bűnper lett a dologból, amelyet tegnap tárgyal a törvényes Ember Géza elnöklésével működő tanácsa. A vádat Medvigy István ügyész képviselte, a védő, Breuer Oszkár dr volt.

Az ügyészség a Sárándi-házaspárt az 1915. XIX. t. c. 11. § ába ütköző hadsereg érdekei ellen elkövetett büntetett vádolta, amit azzal követték el, hogy a 41. sz. gyalogezred kárára a két katona segítségével 595 korona értékű holmit loptak el. Sok téli ruhát, inget, lábszárvédőt, harisnyát, fegyverszíjt, felsőkabátot, bakancsot.

Sárándi Imre tagadja, hogy tudott az egészről. Nem is tudta, hogy a ferslőg a szobában van, ő lefekszik, mihelyt hazamegy, sose vizsgálta, hogy mi van a szobában.

Sárándi Imréné látta, hogy a katonák hordták oda ruhát. Mikor kérdezte tőlük, mire kell az nekik, azt felelték:

— Megszenvetünk mi ezért, majd hazavisszük, ha a katonaságtól elmegyünk, ő nem kapott semmit tőlük, csak egy pár harisnyát, de az az övék volt.

Keresztessy Mihály esendőrőrmester elmondta, hogy még az ágyban is talált lopott holmit.

Elnök kérdéseket tesz.

— Mikor az a magyar, az a Szemesuk . . .

— Nem magyarok azok, mondja az elnök, aki közli, hogy a katona ellen nem is indítottak eljárást. Derűtséget kelt annak

megállapítása, hogy a eszedőrség a lopott holmikkal Sárádiné 30 koronás cipőjét is lefoglalta.

Medvigy István vádbeszéde s Breuer Oszkár kitűnő védbeszéde után a törvényszék Sárádiné Imrét felmentette a vád alól. Sárádinét ellenben egy hónapi fogházza ítélté.

Az elítélt fellebbezett.

Félliter pálinka egy szuszra.

Hogy halt meg Kodó Pál az alipári kocsmában?

Kodó Pál váradi alipári gazda a váradi vásárra jött be a tavasszal. Itt jó vásárt csapott s hazafelé menet benézett egy kicsit a kocsmába.

Ott ült egy Mudura Imre nevű fiatal ember, aki meglátva Kodót, így szólította meg:

— Fogadjunk, hogy nem tudsz egy fél liter pálinkát egy szuszra lehajtani.

Kodóban feltámadt a virtus:

— Hogy én nem tudok? Fogadjunk, hogy tudok. Itt a 2 korona, guberád ki.

— Nem én, hanem már itt is van a pálinka. Dzsosz! Kodó megragadta az üveget egyik kezével, a másikkal a gégéjén a bőrt kihúzta s egy hajtásra leöntötte a félliter pálinkát. Azután rágyújtott, üldögélt egy kicsit. Majd hirtelen leesett a székről.

Madura ott hegyta, azt hitte, részeg. De másnap reggel kiderült, hogy szívizélhűdést kapott s meghalt.

Mudurát ezért, mert fogadásával előidézte Kodó halálát, gondatlanságból okozott emberölés miatt megvádolta az ügyészség. A bíróság azonban Palánkay Károly elnöklésével felmentette Mudurát, mert a halál oka nem volt kideríthető.

A Vörös-Kereszt gyűjtőkocsija.

A Vörös-Kereszt felhívása.

Amint az már a fővárosban és minden nagyobb vidéki városban kitűnően bevált intézménynek bizonyult, úgy Nagyvárad városában is szeptember elején megindítja a Vörös Kereszt jótékony adományok gyűjtése céljából ezen legújabb vállalkozását.

A gyűjtőkocsiknak a főelvé a publikum minden zsarolásának teljes kizárása és azért a minden házba bekopogtató gyűjtők nem kérnek senkitől sem olyat, aminek megadása az illetőt bármily oszékély nélkülözésnek tenné ki, hanem csak olyat, amely minden házban nélkülözhető, sőt eltávolításuk a házból még előnynek is mondható. Így pl. nem kérjük senkitől, hogy lisztet vagy kenyert, vagy húst adjon, hanem csak azt kérjük, hogy a viseltes, ócska ruhákat, cipőket, kalapokat, kendőket stb. Amelyek már úgy sem használhatók, adják a Vörös Kereszt rendelkezésére.

Természetes, ha valaki ezen adományok helyett némi kis pénz adományt ad perselybe azt is köszönettel fogják fogadni. Az adományokat a gyűjtőkocsiai tisztje rögtön nyugtázza fogja, a lapok pedig minden adakozó nevét közölni fogják.

Nagyvárad uri hölgyei és kisasszonyai, akik a Vörös-Kereszt minden hasonló vállalkozását idáig is szép sikerrel vezették, amint halljuk, nem fognak ez alkalommal sem elmaradni és közreműködésükkel elő fogják mozdítani a gyűjtőkocsiai népszerűségét.

A gyűjtőkocsik egyelőre hetenkint kétszer, úgy mint hétfőn és pénteken fognak járni és hogy melyik utcán, azt a lapok közölni fogják. Célszerű volna tehát, ha az illető utca tisztelt lakói az adományokat előre készen becsomagolva tartanák, ilyen formán gyorsabban bonyolítódna le a gyűjtés és a lakosság sem lenne sokáig a sokszor kellemetlen ajánlgatásoknak kitéve.

Amidőn végül a gyűjtő kocsit Nagyvárad város közönségének szíves jóindulatába ajánljuk, megvagyunk győződve, hogy kérésünk nem lesz hiábavető és közönségünk megértve azt, hogy a sok szenvedésnek és megpróbáltatásnak kitett nemzet harcos fiai mennyi segélyre és vigasztalásra szorultak és fájdalom fognak is még szorulni ezután is és amikor kell, mindenki tudja, hogy a Vörös Kereszt ezen szenvedések enyhítésére törekszik, bizonyára nem fognak gyűjtőink zárt ajtókra és süket fülekre találni.

Falusi bírák és jegyzők a bünyögi fronton.

A szeptemberi program.

A királyi törvényszék első, gyorsított ügyekben ítélkező tanácsa szeptemberre nem tűzött ki új bünyögyet, bár még kettő vár a közérdeklődésre. Ullmann Sándor bünyögye azonban hosszadalmas lesz s kitölti a jövő hónapot.

A második tanács elé azonban, amelyben Ember Géza elnököl, a falusi bírák és jegyzők bünyögye szokatlan számban kerül tárgyalásra. Csupa megvesztegetés, azaz: a bírák és jegyzők pénzt fogadtak, vagy követeltek a hadisegélyes asszonyoktól.

A szeptemberi program ez:

Szeptember 5. Zaha János községi bíró megvesztegetési ügye.

Szeptember 6. Mayer László és Weisz Mayer hadseregszállítási ügye.

Szeptember 13. Scherer András, Kuk Tódor, Korza Tótyer megvesztegetési ügye.

Szeptember 18. Krausz Lajos (Szarvas) hadseregszállítási ügye. (Széna, száma, zab.)

Szeptember 20. Popa Aurél venterer jegyző, Zsug Flóra, Szolomis János (Hollód) és Kerezis Sándor ventererogói bíró megvesztegetési ügye.

Szeptember 26. Linczinger Sándor mezőszakadati jegyző, Maricza Gábor bíró, Nyegrucz György II. bíró és Mnyeressa József kisbíró megvesztegetési ügye.

A két hátralevő bünyögy közül az elsőnél a vádirat az igazságügyminiszterium korrekciója alatt áll.

* A Nagyvárad Sörgyár részvényeinek eladása.

A Nagyvárad Sörgyár részvényeinek tulajdonosa, a Bihar megyei Takarékpénztár a konzervatív takarékpénztári ületti keretekbe való beilleszkedés fontos elveire tekintettel a vezetése alatt teljesen megjavított ezen iparvállalatot, illetve annak 200 ezer korona n. é. részvényeit a Haza Bank r. t. nak 300 ezer korona vételárért eladta. A Haza Bank ezen sörgyárat alkalmas idők bekövetkeztekor nagy vidéki sörgyárrá fogja kifejleszteni. A Bihar megyei Takarékpénztár mérlegében ezen részvények az aktívák között 100 ezer koronában voltak felvéve, így az eladás folytán az intézet tartalékalapja 200 ezer korona nyereséggel szaporodott.

HIREK

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Kálmán (Kohn) Vilmos 70. gyalogezredbeli zászlós és Schöngut Igrác 7. huszárezredbeli hadnagy számvivőt az arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntette ki, Dudvazky Dusan 70. gyalogezredbeli százados a vaskorona rend hadiékítményes 3. osztályával, Németh Jusztin 101. gyalogezredbeli tartalékos hadnagy a katonai érdemkereszt hadiékítményes 3. osztályával és Major Rudolf Mihály 4. népfelkelő gyalogezredbeli zászlós pedig az arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve.

* **Szemetes városi liszt.** Többször szóvá tettük már, hogy a városi lisztellátása nem megfelelő. A liszt állandóan keserű, sokszor élvezhetetlen. Most azonban egy olyan esetet adott tudtunkra lapunk egy barátja, egy előkelő államhivatalnok, ami eddig teljesen szokatlan volt. Az eset ez: Az Adria-malom egyik boltjában vett városi lisztet otthon azonnal megvizsgálták s megállapították, hogy a liszt szemetes és kukacos. A lisztet a Haditermény r.-t. szolgáltatja a városnak, tehát a lisztért első sorban a Haditermény felel s éppen ezért nem fogártani még fokozottabb ellenőrzést gyakorolni a Haditermény szállításai felett, mert ez a Haditermény r. t. Magyarország legemlegettebb cége, melynek dícsősége visszhangzik a Kárpátoktól az Adriáig.

* **Kórházi szállítók az alispánmál.** Tegnap délelőtt Biharvármegye kórházi szállítói felkeresték az alispánt s kérték, hogy azt a kárpótlást, amit a megye a háborús drágaságra tekintettel részükre megszavazott, utalja ki. Nincs ugyanis pénzük. Fráter Barnabás alispán megígérte, hogy a kórházi választmányt sürgősen összehívja, hogy a kért összegek még a miniszteri jóváhagyás előtt kiutalhatók legyenek. A kérelemhez csatlakoztak: ifj. Popper József, Bródy Samu, özv. Vadász Albertné, Weinberger és Goldberger és Deutsch pákmester.

* **Bölyönyi György halála.** A vármegye házában lengő fekete lobogó jelű Biharvármegye gyászát: Bölyönyi György nyug. fősolgabíró tegnapelőtt hosszas szenvedés után elhunyt. Bölyönyi György régi érdemes tagja volt a vármegye közéletének, Berettyóújfalunak volt egykori kiváló fősolgabírójának. Az elhunyt két fia a harctéren teljesít szolgálatot. A meghaldogult fősolgabíró temetése ma délelőtt 10 órakor lesz Berettyóújfaluban.

* **Az ideai bab-, borsó- és lencsetermés zár alá vétele.** A hivatalos lap mai száma a miniszterium rendeletét közli, amelyben az ideai bab-, borsó és lencsetermést zár alá helyezi. Zár alá helyezi a rendelet a termésnek azt a részét is, amely munkabér vagy konvenció fejében adott ki. A zár alá vett termésnek a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó részét a termelő csak a Haditermény Részvénnytársaságnak adhatja el. A fogyasztás biztosítása céljából megengedi a rendelet, hogy a termelő 1916 december 15-ikéig kizárólag az illető község vagy város területén lakó fogyasztók részére, továbbá közvetlen

logyasztás céljára nyílt piacon, valamint oly helybeli kereskedő, szövetkezet és árusító részére adhasson el hüvelyeseket, aki hüvelyeseknek kiemnyben való árusításával foglalkozik. A készleteket köteles mindenki káltszóbb megállapítandó időpontban a hatóságnál bejelenteni. A rendelet ellen vétők hat hó napi elzárással büntethetők.

*** Menekülők ránkirei.** Az ország és pedig Erdély határáról az ország belsejébe utazó menekültek fantasztikus ránkireket terjesztenek székely falvak égéséről, románok által való elfoglalásáról. E hírek szemenszedett vad hazugságok, rosszakaratu terjesztők lelkiismeretlen és hazafiatlanok. Aki ilyen hirt hall, terjesztőjét, még ha katoná ruhában van is, adja át a legközelebbi rendőrnek. Aki ma ijeszti get és ránkireket költ, büntetést érdemel.

*** A baronfikeltetőtelep üzemének megindulása.** A nagyváradi miniszteri kirendeltség nagyváradi baronfikeltetőtelepén (Tisza Kálmán tér 9. sz.) két hónapi szünet után folyó évi szeptember hó 1 én az üzem újból megindul. Minden 21 napban 6000 tojás körül keltetésre. A szeptember hó 1 én kezdődő keltetésre előjegyzések még elfogadhatók. Két hetesnél idősebb tojások keltetésére nem alkalmasak. Keltetésért darabonként 20 fillér fizetendő.

*** Iparos tanoncok beiratása.** Felhívjuk a tanoncotartó iparosok figyelmét, hogy tanoncaikat az iparos tanonc iskolába szeptember 1 től kezdve beirassák, mert ellenkező esetben az iskola igazgatósága kénytelen lesz az illető iparosokat kihágásért megbüntetetteti. A folyó iskolai évtől kezdve a leánytanoncokra vonatkozólag is kötelező az iskolabajjárás, miért is azok beiratásának elmulasztása is büntetést von maga után. Amennyiben a fiu vagy leánytanoncokra a háborus viszonyok folytán az iparosok nagy szükségük van, s azok nélkülözhetetlenek, részükre az iskola igazgatóságától az iskolabajjárás alól felmentés kérhető. Kérjük tehát testületünk kötelezőbe tartozó iparosokat, hogy a fiu vagy leánytanoncok beiratását saját érdekükben el ne mulaszták. Fiu tanoncokat szeptember 1 től 10 ig, leány tanoncokat szeptember 10 től 15 ig kell beírattatni. Tisztelettel az *Ipartestület Elnöksége.*

*** A Fischer Szalay Zeneiskola** augusztus végén új magánháza költözik Szalárdi-u. 21. szám alá (Bámer tér mellé.) Ugyanott nyílik meg a középiskolai ének-tanításra elők. tanfolyam. *Beiratkozni lehet szept. 1 től, délelőtt 10-12 ig délután 4-6 óra között.* Ugy az ének, mint a zongora szakon kizárólag áll. kép. okl. tanerők működnek. Tandíjmentesség iránti kérvények szept. 15 ig nyújtandók be. Felvilágosítással és beiratási értesítővel díjmentesen szolgál a zeneiskola. Telefon 14-74.

*** Gyönyörű rózsás arc a nő legcsibésze.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhető Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B Rimanóczy-palota.

*** Ebédítő, háló-, konyhabutorok és felszerelések eladó.** Bóthy -u. 41. háztulajdonosnál.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toletté-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hüsit! Szagtalant. Ára 1.20. Kapható Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Az Osztályosrajjegyek új fő-elárusítója.** Közöltük már, hogy a m. kir. szab. Osztályosrajjáték igazgatósága a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek főelárusításával az "Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaságot" bízta meg. Az új sorsjegyek megérkeztek s mai naptól kezdve egész, fél, negyed és nyolcadokban kaphatók az intézet helyiségében, Nagyvárad, Szent László tér 5 sz. alatt. Ezuttal 600 darab és pedig: 64301 től 64325 ig, 86326 től 86350 ig, 88501-től 88525 ig, 92101 től 92125 ig terjedő számsorozatu sorsjegyek kerülnek elárusításra, az első osztályra egész sorsjegyenként 12 korona, fél sorsjegyenként 6 korona, negyed sorsjegyenként 3 korona és nyolcad sorsjegyenként 1 kor. 50 fill. árban. Az "Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaság" telefonja 994 sz. s megrendelést telefonon is elfogad s a megrendelt sorsjegyeket készséggel hazá küldi.

*** Pócskairtó MOKIN biztos szer.** Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Magános uri asszony** több ismerős lánykát elvállal teljes ellátásra Szent János-utca 26.

Legújabb táviratok.

König kapitány a császár előtt.

Budapest, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A császár Königet, a Deutschland kapitányát és Lohman szenátort kihallgatáson fogadta.

Románia szerződött az antántal.

Bukarest, augusztus 29. Az Adaverulban Mille az entente tal folytatott diplomáciai tárgyalásokról a következőket közli: Mindazokat a megállapodásokat, a melyeket Bratiano Oroszországgal kötött, Londonban és Párisban ratifikálták. Poincaré és Briand az egész idő alatt személyesen vett részt a tárgyalásokban s mindketten igyekeztek a megegyezést siettetni és befejezni. Valahányszor a tárgyalás valamely pontban megakadt, Poincaré elnök személyesen lépett közbe, hogy az akadályt elsimítsa. A Romániával kötött szerződést valamennyi szövetséges állam aláírta.

A svédek és Románia háboruja.

Stockholm, augusztus 29. Románia hadüzenete itt mély beavomást keltett.

A Nya Dagligt Allehanda azt írja, hogy Svédországban most felmerül a kérdés, minő hatást fog gyakorolni Romániának beavatkozása az északi határra? Az a nyomás, a melyet Svédországra gyakorolnak, valószínűleg nem fog eszketteni.

Az Aftonbladet szerint az ellenség gyűrűje teljesen bezáródott a központi hatalmak körül. Valószínűnek tartja, hogy Svédországra az eddiginél nagyobb nyomást fognak gyakorolni. Magtörténhetik, — írja a lap — hogy kívülről kényszeríteni fognak bennünket olyan lépésre, a melyet, akkor, a midőn urai voltunk saját elhatározásunknak, vonakodtuk megtenni.

SZINHÁZ.

Megnyílik a színház. Bár a színház nagykapuja előtt még javában pöfög a hatalmas porszívó gép és még tart a nézőtérben a nyári nagytakarítás, a kis kapu felé már egyre élénkebb az élet, egyre több új színészarc jelenik meg a színház környékén. Különösen a kassai színtársulattól ideszereződtek érkeztek már meg teljes számban, amennyiben a román hadüzenetet megelőzőtt nyugtalanság arra készítette Faragó Ödön kassa-brassói színiigazgatót, hogy tagjait a nyári idény lezajlása előtt szabadságolja. Tegnap hazatért Erdélyi Miklós színiigazgató is és most már teljes gőzerővel kezdődik az előkészítés az idény nyitására, amely szeptember hó 8-án lesz a Mágnes Miska előadásával. Természetes, hogy serényen folyik a bérletgyűjtés is, a melyet reggeli 9 órától fél egyig és délutáni három órától ötig a színház titkári irodájában Halmay Lajos színházi titkár végez.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedd, szerda.

A fekete bál

regény 4 felvonásban.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepeken 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA.

V. Z. (Helyben.) Nagyon jó; máról kiszorult a sok aktualitás miatt, legközelebb közöljük, még pedig — így volna érdemes — teljes névalírással. Folytatását kérjük.

NYILTÉR.

Ablak üvegezés

Tabla üveg

Kép keretezés

előnyös árakban beszerezhetők

Komlós Testvérek

azelőtt HELLER TESTVÉREK rt.
nagykereskedésében Zöldfa u 13

Helyi és vidéki telefon 372. szám.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

ÚJ KENYÉRSÜTŐDÉT

nyitottam, a Szigligeti-u. 13. sz. a. hova a sütendő kenyeret reggel 1/2 9 és 11 órakor kérem elhozni.

Tisztelettel
Pethő Zsigmondné

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1.000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
mellette.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon : 11—53. ::

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

EMIR
arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámlás és sömör; továbbá izzadó-, fényes, zsiros-, atkás (mitesszeres) arca. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelőséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta növényi zsírokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatnál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot öhaj, úgy használjon

**Alabástrom-
arckenőcsöt**

Egy tégly ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL
gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerésztárában Szaecsvay-utca, a Vadász drogeriában. és Farkas István Apolló drogeriájában.

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**
katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim további szives pártfogását!

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó ház mesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépfajokban, hengerolajokban (továbbá) gépkenőcsben a legkitűnőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötelneműek, gépszijak, dohány, zsákzsinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócsokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

Jótállás a biztos eredményért
Törvényesen védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert.

1 doboz ára 2 korona,

mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használendő. Kérésére ingyen küld a Patkánin gyár vezetősége Nagybecskereken.